

Detta är ett särtryck ur Institutet för Mediestudiers rapport 9:2000
Denna kan hämtas i sin helhet genom att man klickar > [HÄR](#)
tillsammans med listan över nyhetsunderlaget > [HÄR](#)

Kroppar utanför fartyget

**Dykningar, nyheter och myter
kring Estonia hösten 2000**

av

HANS HEDERBERG

TV-sändning och regeringsbeslut

I TV4-studion satt två experter för att granska filmbilderna från Estonias skrov: dykaren Jan Jacobsson och professorn i skeppsteknik, Olle Rutgersson. Ingen av dem kunde upptäcka något "hål"; ett mörkt parti med skuggor var i stället "en spricka mellan sedimentet och fartyget" (Kalla Fakta 14/9).

Ungefär samma besked, alltså, som medlemmen av haverikommissionen, Kari Lehtola, levererat från Tallinn några dagar tidigare.

På ett par punkter kunde Kalla Fakta presentera nya omständigheter. En av de kvadratmeterstora luckor som Sjöfartsverkets dykare skurit upp i skrovet vid undersökningarna i december 1994 stod öppen. Förseglingen, som dykarna gjort med hjälp av plåt eller galler, var uppbruten – av havets kraft eller möjligen privata dykexpeditioner som aldrig registrerats och upptäckts av den finska kustbevakningens radarsvep.

I filmmaterialet ingick också bilder som visade att Meyer-varvets tekniske expert befunnit sig ombord på One Eagle. Jutta Rabe, som tidigare förnekat allt samarbete med varvet, förklarade att denne hjälpt expeditionen med en reservkamera: "Han kom och hade med sig ROV-kameran. Då kunde man inte bara säga tack och be honom lämna båten."

TV4 hade inte haft några tankar på att sända filmbilder som föreställde kroppar eller kvarlevor – men hade bett att få denna typ av material till påseende: "För att kunna bedöma om bilderna med kroppar verkligen finns." (En av TV4:s chefer i Aftonbladet 13/9)

Göran Ekberg, ansvarig utgivare för Kalla Fakta

Han får se dödssoffren vid Estonia

FJÄRRSTYRD KAMERA får hälsa den sista dykaren vid undersökningen av det förtämliga fartyget. Foto: Sjöfartsverket/Anders Johansson

Men anhöriggrupperna får inte granska Rabes filmer

MÅNAD. Den tyska filmproducenten Jutta Rabe lovade att inga andra än myndigheterna ska få se bilderna på Estonias vrak.

I går blev det klart att TV 4:s sändningsgruppen Kalla Fakta får se bilder av de dödssoffrens filmer.

TV 4 har köpt filmerna av Jutta Rabe för att sända dem i sändningen "Estonia" som börjar på TV 4 den 13 september.

Den tyska filmproducenten Jutta Rabe har tidigare förnekat allt samarbete med varvet, förklarade att denne hjälpt expeditionen med en reservkamera: "Han kom och hade med sig ROV-kameran. Då kunde man inte bara säga tack och be honom lämna båten."

Men för att kunna göra en seriös undersökning av vraket måste vi dock vara säkra på att det finns filmer med bilder av de dödssoffren.

Mer tjänst stycket pengar

Förutom TV 4 har också andra, inte så stora företag köpt bilder av vraket. Det har till exempel varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket. Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket.

Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket. Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket.

Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket. Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket.

Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket. Det har också varit Sjöfartsverket och Sjöfartsverket.

Aftonbladet 13 september

I programmet redovisades en förvirrande dialog mellan Jutta Rabe och TV4. Från Tyskland hade levererats sex videoband där det skulle finnas "bilder på kvarlevor". TV4 undersökte, med ne-

kande. Det enkla beslutet att utse experter hade beretts i nära två veckor - vilket i sig var ett tecken på att det inte var så enkelt - och under tiden hade tyngden och trycket från själva sakmaterialet minskat.

Sahlin kunde självfallet inte säga att opinionsläget var förändrat och att regeringen i det nya läget kunde låta de juridiska synpunkterna spela en större roll.

Men så var det, av allt att döma.

Regeringens jurister hade - enligt samtal med en välplacerad källa - hela tiden, och inte bara "på slutet", ansett det olämpligt att sända ut experter och ha samröre med personer som brutit mot svensk lag. Åklagarna låg från första början i beredskap för att analysera det material som kustbevakningen samlade in. Det skulle kunna leda till "brottsutredning" (se sid 15). Ingen av dessa omständigheter var någon nyhet för det ansvariga statsrådet.

Jutta Rabes villkor för att ta emot svenska experter hade däremot inte

framförts i inledningsskedet. Det dök upp efter ungefär en vecka (se sid 22) och var förvisso en komplicerande omständighet.

Men det var - återigen - bara en uppgift som framförts via media, och regeringskansliet avstod från att undersöka saken närmare.

Statsrådet Sahlins intervjuuttalande var skicklig retorik: bitar av verkligheten, lämpligt utvalda och belysta, använda som led i en politisk argumentation.

Normalt brukar journalister analysera politikernas retorik och försöka bena ut vad som är "verklighetsbeskrivning" och vad som är "politik". I det här fallet uteblev i stort sett den sortens analyser och kommentarer; möjligen hade det samband med den tilltagande ledan vid hela Estoniaaffären. På nyhetsplats skrev en av de stora tidningarna: "Med en kvidning lade sig i går tre veckors Estoniahysteri till ro." (Expressen 16/9). Även tidningarnas ledare andades en liknande stämning (16/9). Jag återger några av deras rubriker.

Rätt beslut om Estonia

Manus: Johan W. Johansson
Foto: Lars Svane

Det är det enda tillägg och uttalande som har kommit ut från statsrådet sedan det beslutades om att utse experter till att undersöka själva fartyget. Det är ett uttalande som har kommit ut från statsrådet sedan det beslutades om att utse experter till att undersöka själva fartyget. Det är ett uttalande som har kommit ut från statsrådet sedan det beslutades om att utse experter till att undersöka själva fartyget.

Förstärk gravfriden

I går följde TV 4 en kortvarig Kalla källan-utgåva med en utgåva som Grupp 4 och i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4 och i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4.

Med anledning av det uttalande som kom ut från statsrådet i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4 och i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4.

Nu är det nog - låt "Estonia" vila

Med anledning av det uttalande som kom ut från statsrådet i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4 och i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4.

Med anledning av det uttalande som kom ut från statsrådet i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4 och i går följde Kalla källan-utgåvan med en utgåva som Grupp 4.